

Καταλογογράφηση των μουσικών συνθέσεων του Παναγιώτη Χρυσάφη του νέου για το Στιχηράριο του Νέου Καλλωπισμού, βάσει των ευρισκομένων αυτογράφων του

Δήμος Παπατζαλάκης*

dimospapatzalakis@yahoo.gr

Ο Παναγιώτης Χρυσάφης ο νέος είναι ο εισηγητής και ο κυριώτερος συνθέτης του Στιχηραρίου του Νέου Καλλωπισμού. Βασιζόμενος στο παλαιότερο Στιχηράριο του Μανουήλ Χρυσάφη (εποχή της Καλοφωνίας) προχώρησε στη νέα μελοποίησή του αποτυπώνοντας τη μουσική πραγματικότητα της εποχής του, καθώς ο ίδιος αναφέρει στον κολοφώνα του πρωτογράφου Στιχηραρίου του το έτος 1655 (Πατριαρχική Βιβλιοθήκη Ιεροσολύμων, Νέα Συλλογή, αρ. 4, φ. 395ν-396ρ: "Ἐΐληφε τέλος ἡ παροῦσα ἄσματομελιρρυτόφθογγος βίβλος [...] αὐτογραφεῖσα ἐκ τοῦ παλαιοῦ Στιχηραρίου καὶ ἰδιοχείρου γράμματος τοῦ παλαιοῦ κύρ Χρυσάφου τοῦ Ἐμμανουήλ καὶ λαμπαδαρίου τοῦ εὐαγοῦς καὶ βασιλικοῦ κλήρου ἐκτονισθεῖσα· ἀλλ' ἐν καινῷ τινι καλλωπισμῷ καὶ μελιρρυτοφθόγγοις νεοφανέσι θέσεσι, καθάπερ τὰ νῦν ἄσματολογεῖται τοῖς μελωδοῦσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει..."). Με την παρούσα εισήγηση επιχειρείται η καταλογογράφηση των συνθέσεων του Στιχηραρίου του Παναγιώτη Χρυσάφη του νέου, βάσει των ευρισκομένων αυτογράφων του. Αφού γίνει μια σύντομη περιγραφή εκάστου χειρογράφου και σύγκριση των περιεχομένων έργων, παρουσιάζεται η προτεινόμενη γενική αρίθμηση τους σε παραλληλισμό με την αρίθμηση του Christian Troelsgård για τη Standard Abridged Version of the Sticherarion, για τον εορτολογικό κύκλο των ακινήτων εορτών (Σεπτέμβριος - Αύγουστος), και έπειτα για τις κινητές εορτές με επίκεντρο την εορτή του Πάσχα (Τριώδιο - Πεντηκοστάριο). Η έρευνα επί των αυτογράφων του Παναγιώτη Χρυσάφη του νέου, η σύγκριση των ευρισκομένων συνθέσεων και η καταλογογράφηση τους εξυπηρετεί τη διασάφηση των αυθεντικών έργων του μελωδού για το Στιχηράριο του Νέου Καλλωπισμού, το οποίο απετέλεσε τη βάση για την εξέλιξη όλων των μετέπειτα Στιχηραρίων έως τη σημερινή εποχή.

---

* Ο Δήμος Παπατζαλάκης είναι πτυχιούχος Θεολογίας στο τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ (2005), κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου της ίδιας σχολής στην κατεύθυνση της Βυζαντινής Μουσικολογίας (2012), με το ειδικό θέμα «Οι μεταβυζαντινοί μελουργοί της Ανατολικής Θράκης και το έργο τους (15ος - 19ος αι.)», και υποψήφιος διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ. Είναι κάτοχος διπλώματος Βυζαντινής Μουσικής (1999), πτυχίου Αρμονίας (1997), ενώ έχει σπουδάσει επί σειρά ετών ακκορντεόν, πιάνο, κλασικό τραγούδι, ανώτερα θεωρητικά (Αντίστιξη), ούτι και ασχολείται συστηματικά με την έρευνα της λόγιας ανατολικής μουσικής και του παραδοσιακού τραγουδιού. Είναι διευθυντής της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής "Ιωσήφ ο Υμνογράφος" της Ιεράς Μητροπόλεως Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως και διακονεί ως Λαμπαδάριος στον Ι. Μ. Ν. Αγίου Γεωργίου Νεαπόλεως από το 2005. Έχει συμμετάσχει σε συνέδρια και σεμινάρια και έχει δώσει διαλέξεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό (ΗΠΑ, Ρουμανία), ενώ έχει δώσει συναυλίες σε συνεργασία με μουσικά σύνολα εκκλησιαστικής αλλά και κοσμικής μουσικής σε Βέλγιο, Γερμανία, Η.Π.Α., Ιταλία, Κύπρο, Ρουμανία, Τουρκία.